

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. Vtrum matrimonium inter fideles tempore legis Euangelicæ sit
Sacramentum gratiam conferens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

cap. 47. ait, *Morem ducendi plures uxores, receptum fuisse in illis terris, ubi Iacob peregrinabatur, nec vlla lege tunc id fuisse prohibitum*: atqui Iacob tunc erat apud Gentiles, nempe apud Laban idololatram in Mesopotamia. Vnde cessat quæstio, quã quidã ponunt, *An singulis facta sit hæc dispensatio?* Satis enim constat communiter factam fuisse generali quadam concessione, & diuina inspiratione inuatum primis Patribus post Diluuium; & fortassis soli Noë, à quo posterius intellexerunt id esse licitum; & ab horum exemplo alij idem licitum esse iudicatum & frequentatum.

Dices Apost. 1. ad Corinth. 7. v. 4. ait, *Virum non habere potestatem sui corporis, sed mulierem*: ergo, si mulier non consentiebat, non poterat vir alteri mulieri potestatem sui corporis, per nouum Matrimonium tradere.

Respondeo Primò: Et si mulier habeat potestatem in corpus mariti, Deus tamen habet maiorem: vnde quamuis ipsa nõ consentiat in Polygamiam, sufficit Deum consentire.

Respondeo Secundò: Apostolum ibi non agere de potestate ducendi alteram, sed negandi debitum; scilicet, virum non ita habere sui corporis potestatem, vt vxori debitum negare possit.

Petes: Quando cessauit hæc dispensatio? Respondeo: Certum est sublatam fuisse per totum mundum Polygamiam, quando Dominus Matrimonium ad primæuam institutionem reuocauit. Vnde Gentiles, si conuertantur, tenentur posteriorem dimittere, & solam primam retinere; eò quòd cum ceteris non fuerit verum coniugium: vt expressè docet Innocentius III. Cap. Gaudemus de Diuortijs.

CAPVT II.

De Matrimonio generatim considerato, vt est Sacramentum.

DVBIVM I.

Virum Matrimonium inter fideles tempore legis Evangelicæ sit Sacramentum gratiam conferens?

Hæretici huius seculi pænè omnes negant esse Sacramentum, putantes esse solum contractum Politicum, nec habere gratiæ promissionem. Dico *Pænè omnes*, quia Zuinglius dicitur docuisse Matrimonium esse pulcherrimum Sacramentum. Inter Catholicos solus Durandus cum paucis Canonistis videtur dubitasse. Nam dist. 26. qu. 3. docet Matrimonium non esse vniuocè Sacramentum cum cæteris, nec gratiam conferre.

Respondeo: Fide tenendum est Matrimonium inter fideles in noua Lege esse propriè Sacramentum gratiam conferens. Definitur in Concilio Trident. sess. 24. can. 1. Notandum est: Et si hæc veritas non possit ex Scripturis probari, non tamen idcirco posse vllò modo de illa ambigi; cum multa alia credere firmiter teneamur, quæ ex Scripturis non probantur: inter quæ est illud fundamentum omnium quæ ex Scripturis credimus, nempe, *quam sit vera Scriptura, & quæ eius vera interpretatio*; hoc enim sola traditione credimus. Sufficere enim Christiano debet Eccle-

siæ Catholicæ traditio, quæ est columna & firmamentum veritatis, 1. ad Timoth. 3. Nihilominus vtrumq; ex varijs Scripturæ locis suaderi: potest nos tria adducemus.

Primus locus est ad Ephes. 5. v. 31. vbi Apost. ait: *Propter hoc relinquet homo patrem & matrem suam & adhærebit vxori suæ. & erunt duo in carne vna. Sacramentum hoc magnum est. ego autè dico in Christo & in Ecclesia.* Sensus est, nempe: *Quòd homo relinquat patrem & matrem, vt vxori adhæreat, est magnum Sacramentum seu Mysterium; quòd ego in Christo & Ecclesia interpretor, quia coniugium Christi & Ecclesiæ significat.* Nunc subsumo: Atqui coniugium Christi cum Ecclesia est per gratiam & charitatem: ergo necessarium est, vt Matrimonium coniunctam habeat gratiæ sanctificationem; alioqui non poterit aptè Christi & Ecclesiæ connubium representare. Vide Adamum Sasbout in explicatione huius loci.

Ex hoc testimonio Apostoli duo colligimus. Primum est, Matrimonium Christianorum esse magnum Sacramentum seu Mysterium, quia Christi & Ecclesiæ connubium significat. Vnde euidenter sequitur, Matrimonium à Deo esse institutum in signum coniunctionis Christi & Ecclesiæ: non enim naturaliter id significare potest, cum illa cõiunctio sit omnino supernaturalis, sicut etiã Verbi incarnatio, per quam extitit Christus.

Dices: Apostolus Matrimonium non vocat Mysterium, sed Christi & Ecclesiæ coniunctionem vocat Mysterium: ac proinde ratio Mysterij non est tribuenda Matrimonio, sed vniõni Christi & Ecclesiæ. Quòd Confirmatur Primò: quia nullum est supernaturale Mysterium, quòd vir & femina coniungantur, cum ratio naturalis hoc dicat. Confirmatur Secundò: quia Apostolus aperte dicit, *Sacramentum hoc magnum est in Christo & in Ecclesia.* Confirmatur Tertiò: D. Augustinus lib. 1. de Nuptijs & concupiscentia cap. 21. dicit *Magnum Sacramentum in Christo & Ecclesia constituitur: in viro autem & vxore esse minimum Sacramentum.* Et Anselmus in hunc locum: *Ne quis istam magnitudinem in singulis hominibus vxorem habentibus intellexeret, addit Apostolus; Ego autem dico in Christo & Ecclesia, id est, ego allegoricè interpretor hæc verba Genesios de coniugio Christi & Ecclesiæ.*

Respondeo: Certissimum est Apostolum rationem Mysterij tribuere Matrimonio, non autem vniõni Christi & Ecclesiæ. Probatur Primò: Cum enim dicit, *Sacramentum hoc magnum est*, pronomen (hoc) debet referri ad id quòd proximè præcessit; nam demonstrat id, de quo agebatur: atqui proximè præcessit, *Relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna*: ergo vult dicere, Hoc videlicet quòd relinquet homo patrem & matrem &c. vt adhæreat vxori suæ, esse magnum Mysterium. Secundò: quia Apostolus non dicit *hoc magnum Sacramentum esse in Christo & Ecclesia*, quasi illis insit tanquam subiecto, sed esse in *Christum & Ecclesiam*, vt Greca expressè habet: nempe quia hoc Mysterium tendit in *Christum & Ecclesiam* veluti in terminum; sicut signum respicit signatum: ergo ratio Mysterij seu Sacramenti inest Matrimonio tanquam subiecto, & respicit *Christi Ecclesiæque coniunctionem*, tanquam terminum sacræ significationis. Tertiò: Quia Apostolus hortatur coniuges ad mutuam dilectionem ex eo, quòd ipsorum Matrimonium

magnum

Hæc dispensatio generatim facta.

Hæc dispensatio per Christum omnino est reuocata.

24 Negant nosse hæretici.

Dubitat Durandus.

Est de fide.

25 1. Probat ex Scripturis.

Ad Eph. 5.

Hinc colligetur Matrimonium esse Sacramentum.

Obiectio, quòd ratio Mysterij nõ tribuitur matrimonio, sed cõiunctioni Christi & Ecclesiæ.

Expeditur mens Apostoli ad Eph. 5.

magnum Mysterium includat, cum significet conubium Christi & Ecclesie, quod mutua dilectione constat. Quod si ipsa ratio Mysterij non esset in Matrimonio, sed solum in coniunctione Christi & Ecclesie, totum argumentum Apostoli esset friuolum, nec quidquam faceret ad propositum. Quartò: Quia omnes Patres ita hunc locum explicant, vt rationem Mysterij tribuant Matrimonio respectu vnionis Christi & Ecclesie. Vide Hieronymum in hunc locum, & Gregorium Nazianzenum, cuius verba adducit Hieronymus. Commentarius Ambrosij in hunc locum, Mysterij Sacramentum grande in vnitate viri & femina esse significat. Chrysostomus homil. 20. in epist. Ad Ephesios pulchre explicat, quatum sit Sacramentum relinquere patrem & matrem, vt vxori antea ignota adhareatur. Hunc sequuntur Theophylactus & Occumenius. Diuus Leo epist. 92. cap. 4. Societas nuptiarum ita ab initio constituta est, vt præter sexuum coniunctionem, haberet in se Christi & Ecclesie Sacramentum. D. August. lib. 1. de Nuptijs & concupiscentia cap. 10. Sacramentum nuptiarum commendatur fidelibus coniugatis. & aliàs sæpè vocat cõiugium Sacramentũ. Neque dissentit Anselmus, nam dicit locum Geneseos allegoricè intelligi de Christi & Ecclesie vnione: vnde sequitur, Matrimonium esse signum huius coniunctionis: nam sensus allegoricus est de re, quæ per sensum literalem & historicum significatur. Dicit autem Anselmus Magnitudinem huius Sacramenti non constitui in singulis hominibus vxorem habentibus, sed in Christo & Ecclesia; quia res Mystice significata per Matrimonium (hæc enim ipsa etiam dicitur Sacramentũ, & ratione huius Matrimonium dicitur Sacramentum seu Mysterium) non constituitur in singulis hominibus, sed in Christo & Ecclesia. Non negat tamen Anselmus magnitudinem signi Mystici reperiri in singulis hominibus vxorem habentibus: nam singulorum Matrimonium est magnum signum, quia rei magnæ signum. Sic quoque intelligendus Augustinus cap. 21. De Nuptijs & Concupiscentia: Res enim, quæ per matrimonium in viro & femina significatur, est quid minimum respectu rei, quæ in Christo & Ecclesia significatur: nam in viro & femina per Matrimonium significatur coniunctio & amor mutuus, qui certè minimum quid est respectu cõiunctionis Christi & Ecclesie.

Est cõmunis explicatio Patrum.

Solutur obiectio.

Agit hic Apostolus de Matrimonio Christiano.

Ex his patet responsio ad Secundam & Tertiam Confirmationem. Ad Primam, Respondeo: Ratio naturalis nõ dicit Matrimonium esse signum coniunctionis Christi & Ecclesie, sed doctrina fidei hoc tradit. Sic hominem aqua perfundi est actio naturalis; sed quod hæc actio significet animæ ablutionem, non est naturale, sed diuinum institutum.

Dices: Esto concedamus Apostolum rationem Mysterij tribuere Matrimonio; hinc tamen non sequitur Matrimonium Christianorum esse Mysterium seu Sacramentum: quia videtur tantum loqui de Matrimonio Adami & Eue: nam adfert verba, quæ Adam dixit.

Respondeo: Perspicuum est Apostolum non loqui potissimum de coniugio Adami & Eue, sed de coniugio Christianorum. Primò: quia in verbis Geneseos agitur de Matrimonio futuro, Relinquet homo patrem & matrem. Secundò: Adam & Eua non habuit patrem & matrem, quos relinqueret. Tertio: quia Apostolus ex hoc loco hortatur fideles ad suas vxores diligendas: ergo potissi-

mum intendit agere de coniugio fidelium. vnde non ait, Sacramentum hoc magnum fuit, sed, est in Christo & Ecclesia. Ecclesia enim proprie per Christum inceptit.

Secundum quod colligitur ex verbis illis ad Ephesios 5. est, Matrimonium conferre gratiam: quia cum Matrimonium ex diuina institutione debeat representare vnionem Christi & Ecclesie, quæ fit per mutuam dilectionem supernaturalem; neq; possit hanc vnionem cõuenienter representare vt est contractus civilis promissione gratiæ destitutus, necessarium est ad hanc vnionem aptè significandam, vt gratiam conferat, ac proinde vt sit verum Sacramentum, id est, externum symbolum effeicæ sanctificationis.

Dices: Ante Christi aduentum Matrimonium fidelium erat Mysterium vnionis Christi & Ecclesie, & tamen non conferebat gratiam: ergo hinc non rectè colligimus conferre gratiam.

Respondeo: Ante Christum, matrimonium non representabat hanc vnionem, nisi imperfectè & remotè, vt docet D. Thomas quæst. 42. art. 2. Cuius signum est, tum quòd potuerit dissolui dato libello repudij; tum quòd admiserit Polygamiam: quæ duo sunt contra rationem huius Mysterij. Simili modo, etsi matrimonium secundum primam institutionem consideratum, fuerit Mysterium huius vnionis, tamen imperfectum & inchoatum fuit; eò quòd res representata nondum existeret: Christus enim necdum carnem assumpserat, vt sponsus esse posset; necdum Ecclesiam suam quæ esset eius sponsa, instituerat: vnde illud matrimonium non debebat gratiam conferre.

Alius locus est 1. ad Thesal. 4. v. 4. vbi Apostolus hortatur coniuges, vt abstineant à fornicatione, Vt sciat vnusquisque possidere vas suum in sanctificatione, nempe eam, quam per cõiugium accepit.

Tertius locus est 1. ad Timoth. 2. v. 15. vbi dicitur, quòd Mulier saluabitur per filiorum generationem, id est, in statu Matrimonij. Sed hic locus minus vrget.

Probatur Secundò: Ex Concilijs, & Decretis Pontificum. Concilium Florentinũ in instructione Armenorum, consentientibus Græcis, dicit Matrimonium esse proprie dictum noua legis Sacramentum, gratiam conferens. Quod etiam tenet Ecclesia Græca, vt patet ex censura Ieremiz Patriarchæ Constantinopolitani, quæ ante 18. circiter annos fecit contra confessionem Augustanam, vbi dicit, Matrimonium esse diuinum Sacramentum, vnum ex illis septem quæ Christus & Apostoli Ecclesie tradiderunt: & probat ex loco allato ad Ephes. 5. Conc. Trident. sess. 24. can. 1. Si quis dixerit, Matrimonium nõ esse verè & proprie vnum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis à Christo Domino institutum, neque gratiam conferre, anathema sit. Antiquiora Concilia non habemus, quæ id apertè definiant, eò quòd olim non fuerint hæreses, quæ id præcisè negarèt. Habemus tamen varia testimonia ex decretis Pontificum, è quibus hæc veritas colligitur. Siricius Papa epist. 1. cap. 4. dicit Sacilegium committi, si alter coniugum viuentis coniuge ad secundas nuptias transeat. vnde sequitur Matrimonium esse rem sacram, & continere in se sanctificationem, nec esse nudum signum. Innocentius I. epist. 1. Stratumus, inquit, fide Catholica suffragante, illud esse coniugium, quod primitus erat diuina gratia fundatũ. Lucius III. ante annos 400. in Concilio Veronenſi anathema dicit eis, qui de

Collige 1. per Matrimonium dari gratiam.

Matrimonium ante Christum remotè representabat vnionem Christi & Ecclesie.

Alia loca Scripturæ pro hoc Sacramentum.

26

2. Probat ex Concilijs, & Decretis Pontificum.

Florent.

Trident.

Siricius.

Innoc. I.

Lucius 3.

SACRAMENTUM

Sacramento corporis Domini, Baptismo, Matrimonio, aliisque Ecclesie Sacramentis aliter sentirent, quam Ecclesia Romana fides doceret; vt habetur Capitulo Ad abolendam, de Hæreticis. Vnde patet Lucium cum Concilio voluisse, Matrimonium ita esse Sacramentum, sicut Baptismum & Eucharistiam.

27
3. Probatur
ex Patribus

Ambros.

Probatur Tertiò: Ex Patribus, præter suprâ citatos. Ambrosius lib. 1. de Abraham cap. 7. dicit, Eum, qui polluit alienum torum, Sacramenti celestis amittere consortium. vbi Coniugium vocat Sacramentum celeste, cuius consortiū dicitur amittere, quia gratiam amittit. Cyrillus lib. 2. in Ioannem cap. 22.

Cyrill.

inter cætera dicit Dominum sanctificasse coniugii sui presentiam, eisque gratiam præparasse, vt aditus hominum in hanc vitam benediceretur. Vbi Cyrillus videtur etiam innuere Matrimonium tunc fuisse euentum in Sacramentum. Quamuis fortè verius sit id fuisse factum Matth. 19. quando Polygamia & repudio abolito, Matrimonium ad primæuam institutionem reduxit. D. Augustinus sæpè docet Matrimonium non esse Sacramentum, nisi in Ecclesia. Lib. de fide & operibus cap. 7. In ciuitate Domini, in monte sancto eius, nuptiarum non solum vinculum, sed etiam Sacramentum, ita commendatur, vt non liceat viro vxorem suam alteri tradere. Lib. de Bono coniugali cap. 18.

August.

In nostrarum nuptijs plus valet Sacramenti sanctitas, quam veteri secunditas. Et cap. 24. Bonum nuptiarum per omnes gentes in causa generandi est, & in fide castitatis. Quod autem ad populum Dei pertinet, etiam in sanctitate Sacramenti, per quam nefas est, etiam repudio intercedente, alteri nubere, dum vir eius viuat. Quod autem nomen Sacramenti propriè accipiat Augustinus, patet Primò, quia distinguit Matrimonia infidelium à fidelium Matrimonijs; quod fidelium sint Sacramenta, infidelium minime: cum tamen largo modo etiam hæc dicantur Sacramenta, vt patet ex Cap. Gaudemus. Secundò: quia ex eo, quod sit Sacramentum, colligit esse insolubile. Quod argumentum non valeret, nisi propriè acciperet Sacramentum. Tertiò: quia lib. 1. de Nuptijs & concupiscentia cap. 10. comparat Sacramentum Matrimonij cum Baptismo, & dicit etiam illud manere in Apostatis; quod intellige ratione vinculi coniugalis, non ratione alicuius characteris.

28
4. Probatur
Ratione.

Probatur Quartò: Ratione. Prima est: Matrimonium Christianorum est vnus cum vna tantum, & penitus insolubile: vt patet Marci 10. Matth. 19. Atqui huius non potest esse alia causa, quam quod sit Sacramentum coniunctionis Christi & Ecclesie, vt sæpè docet D. Augustinus. vide cap. 7. 18. 24. de Bono coniugali. Atqui huius vnionis non est perfectè repræsentatiuum, nisi gratiam conferat: ergo est signum rei sacræ gratiam conferens, ac proinde Sacramentum.

Secunda est: Matrimonium Christianorum iniicit vinculum insolubile cum vna vxore: atqui ad tale vinculum tolerandum necessaria est gratia: ergo gratiam confert: Deus enim in necessarijs non deest: vnde rem adeò difficilè sine auxilio gratiæ nõ instituit. Cõfirmatur; quia alioqui lex noua esset durior & intolerabilior lege veteri, quæ repudium & polygamiam permittebat: quæ duo remedia per nouam legem sunt sublata: oportuit ergo hæc gratiâ compensari.

Quam necessaria sit coniugatis gratia.

Tertia est: Ex fine Matrimonij, qui triplex est: Propagatio Ecclesie, Euitatio fornicationis, & Vita socialis in mutua dilectione: sed ad hos fines

requiritur gratia: ergo &c. Minor Probatur. Nã Primò parentes non possunt rectè educare liberos in fide & Dei timore, tamquã Ecclesie membra, ad quod tamen ratione sui Matrimonij tenentur, sine auxilio gratiæ: ergo Deus ad hoc ritè præstandum, dat eis gratiam in contractu, sicut in ordinatione dat gratiam ad Ordinũ officia. Deinde, ad fornicationem euitandam coniugium sine gratia non sufficit; partim quia concupiscentia per vsum coniugij plus accenditur, quam reprimatur, partim quia coniugati sæpè vel ob morbum vel absentiam coniugis coguntur abstinere. Denique, vxor debet diligere virum, eisque obedire tanquam Christo; & vir debet diligere vxorem, vt Christus Ecclesiam, iuxta Apostolum ad Ephes. 5. quod sine gratia fieri nequit.

Quarta est: Matrimonium in Ecclesia semper habitum est inter res sacras, & tempore sacrificij consuetum celebrari, adhibitis precationibus & benedictione Sacerdotis: vt patet ex Euaristo Papa epist. 1. Decretalium, Concilio Carthag. IV. cap. 13. & ex Ambrosio epistola 70. quæ est ad Vigilium: ergo non est solum contractus civilis, sed quoddam Sacramentum. Vide Petrum Soto lect. 1. de Matrimonio.

Obijcitur Primò: Sacramentum efficit id, quod significat: atqui Matrimonium non efficit vnionem Christi cum Ecclesia, quam tamen significat: ergo non est Sacramentum.

29
Obiectio-
nes soluun-
tur.

Respondeo: Non est necesse omne significatum Sacramenti esse ipsius effectum. Eucharistia enim significat sacrificium Crucis & Mortem Domini, non tamen efficit: Baptismus quoque significat Mortem Christi, iuxta Apostolum, non tamen efficit. Sufficit igitur, vt Matrimonium significet aliquem effectum supernaturalem quem efficiat. Est autem is duplex: Primus, insolubilis coniunctio coniugum; quam neque significat, neque efficit merè naturaliter, sed ex Christi institutione: non enim ratio naturalis dicitur debere hanc coniunctionem esse adeò insolubilem, vt nullo casu possit dirimi. Quod colligitur ex Augustino De Bono coniugali c. 7. Secundus effectus eius est, coniunctio supernaturalis animorum: hanc efficit conferendo gratiam, & naturalem coniugum amorem diuina charitate informando; nempe, vt vxor iungatur viro, sicut Ecclesia Christo; & contrà.

Quomodo
Matrimo-
nium effi-
ciat, quod
significat.

Obijcitur Secundò: Potest fieri pactum de contrahendo Matrimonio, interueniente pretio: atqui pro Sacramentis non potest dari vel accipi pretium: ergo non est Sacramentum. Ob hanc rationem quidam Canoniste, scilicet Ostiensis, Gaudfredus, & Bernardus, quos citat & sequitur Durandus, sentiunt Matrimonium non conferre gratiam. His Durandus addit Magistrum in 4. dist. 2. vbi Magister ait: Sacramentum coniugij tantum esse institutum in remedium, alia verò vt etiam gratiam adiutricem præbent.

Respondeo: Istos Canonistas falli, & communem Canonistarum sententiam illis aduersari; vt docet Nauarrus cap. 22. Enchiridij num. 20. Ratio illorum nihil vrget: non enim datur pretium pro ipso Sacramento, sed pro obligatione ad onera Matrimonij, quæ ille contractus adfert: sicuti Parocho non datur pretium Sacramentorum quæ administrat, sed pro obligatione ad onera pastoralia: Adde, si ratio illorum aliquid concluderet, seque-

Quomodo
pro Matrimo-
nio
possit dari
pretium.

sequeretur Matrimonium ne sacramentale quidem esse, sed esse rem omnino profanam: nam ne pro sacramentalibus quidem pecunia dari potest; vt pro benedictione calicis, aquæ, nuptiarum, & similia. Ad Confirmationem: Respondeo Magistrum ibi passim reijci, vt notatur in margine ibidem. D. Thomas tamen in expositione literæ Magistri conatur illum commodè interpretari, scilicet, Magistrum intelligendum esse de fine principali.

DVBIVM II.

Virum Matrimonium ante Christi aduentum, vel etiam modò, inter Infideles contractum, sit Sacramentum?

30
Quidam
aliter
matrimo-
nium lu-
daeorum
ante Chri-
stum fuisse
sacramen-
tum.

Quidam existimant apud Iudæos Matrimonium fuisse verum Sacramentum gratiam conferens; & à Christo non tam fuisse institutum in Sacramentum, quam confirmatum. Ita sentit Henricus Rex Angliæ, vel potius Rossensis in defensione assertionis septima, de Sacramentis. Alphonsus Castro verbo Nuptia, hæresi 3. Petrus Soto lectione 2. de Matrimonio, & Albertus Pigijs controuersia 10. Ex qua sententia sequitur, etiam modò inter infideles esse Sacramentum.

Negatur.

Respondeo, & Dico Primò: Certum est, Matrimonium ante Christum non fuisse Sacramentum propriè dictum, gratiam conferens. Probatur Primò: Ex Concilio Trident. sess. 24. can. 1. vbi definit sub anathemate, Matrimonium esse Sacramentum legis Euangelicæ, & esse à Christo institutum: quod stare non potest cum altera sententia. & cap. 1. Cum inquit, Matrimonium in lege Euangelica veteribus connubijs gratia præstet, merito inter nouæ legis Sacramenta annumeratur: vnde apertè sequitur vetera connubia gratiam non contulisse. Idem docet Concil. Florentinum, vt mirum sit illos auctores ita sentire potuisse. Secundò: Si fuisset verum Sacramentum, debuisset esse institutum in statu innocentia, nempe quando Deus benedixit coniugio Adami & Euz. Sed hoc non rectè dicitur: nam ille status non egebat peccati remedio, cum nullum esset peccatum, nulla concupiscentia, nulla difficultas boni, nullum periculum mali. Tertio: In veteri lege concessa erat Polygamia, & repudium, quorum vtrumque pugnat cum ratione Sacramenti. Denique, accedit communis sententia Doctorum, qui docent in statu innocentia Matrimonium fuisse institutum in officium naturæ; post lapsum, institutum in remedium concupiscentia; in noua lege euectum in Sacramentum.

32
Matrimo-
nium infi-
delium non
quam fuit
sacramen-
tum.

Dico Secundò, Matrimonium infidelium nunquam fuit Sacramentum. Probatur Primò, Ex Augustino, qui multis locis docet tantummodò in Ecclesia Matrimonium habere Sacramenti sanctitatem, & idcirco in ea esse penitus insolubile. Secundò, Ex Innocentio III. Cap. Quanto, de Diuortijs, vbi dicit Matrimonia infidelium esse quidem Matrimonia legitima, sed non esse rata, quod Sacramenti firmitate careant. Vide Couarruiam in epitome 4. parte 2. cap. 1. §. vnico. nu. 4. Ratio est; quia Baptismus est ianua Sacramentorum, vt rectè Concilium Florent. Vnde quãdo idem Innocentius Cap. Gaudemus, dicit Sacramentum coniugij apud fideles & infideles extare, accipit nomè Sacramenti amplè pro quouis signo facto.

Sed contrà Obijcitur Primò: Genes. 1. Deus benedixit coniugio primorum parentum: atqui hæc benedictio non hæsit in corpore, sed transijt in animam, ac proinde gratiam contulit: ergo etiã in alijs coniugijs collata semper fuit, cum hæc benedictio ad omnia coniugia pertineat. Et Confirmatur Primò; quia non solù in noua lege, sed omni tempore parentes egerunt gratia ad ritè suas proles instituendas. Confirmatur Secundò; quia statim post peccatum fuit Matrimonium institutum in remedium concupiscentia: atqui non fuisset remedium sine auxilio gratia; ergo gratiam contulit.

Respondeo, Illa benedictio præstabat tantum fecunditatem corporibus, non autem gratia: auxilium mentibus: vt expresse docet D. August. lib. 13. Confess. cap. 24. Idque probat ex eo, quòd etiam piscibus & auib. Dominus benedixerit. Ad primam confirmationem: Neganda est Consequentia: nam ad multa alia ritè peragenda in veteri lege opus habebant gratia, hæc tamen non conferebatur per aliquod Sacramentum; sed impetrabatur deuotione orantis, & benè operantis. Sacerdotes enim ad ritè sacrificandum, Deumque placandum gratia egebant, quæ tamen in eorum ordinatione non dabatur: hoc enim est priuilegiu legis Euangelicæ. Ad secundam Confirmationem: Matrimonium non propriè dicitur institutum esse in remedium post lapsum, quasi Deus nouam aliquã ordinationem de hoc fecerit, sed naturaliter cessit in remediũ concupiscentia: sic intellige Doctores. Cum enim actus coniugalis naturaliter esset licitus, obortã concupiscentia factũ est, vt ei obedire nõ cederet homini in damnationem. Accedit, quòd tum plures permissæ fuerint vxores, & libellus repudij, vt sic quoque cupiditati carnali posset mederi. In noua lege hoc remedium debebat esse perfectius, & minuere ardore concupiscentia, præsertim repudij & Polygamia iam vetitis.

Obijcitur Secundò: Apostolus ad Ephes. 5. de coniugio Adami & Euz dixit, Sacramentum hoc Magnam est: ergo erat Sacramentum. Confirmatur ex Leone episc. 92. cap. 4. vbi dicit, Societas nuptiarum ita est ab initio instituta, vt præter sexuum coniunctionem haberet in se Christi & Ecclesie Sacramentum: ergo ab initio fuit Sacramentum.

Respondeo: Apostolus loquitur de coniugio fidelium, cui applicat verba Genesios. Deinde, etsi loqueretur de omni coniugio secundum primam institutionem spectato, nihil aliud sequeretur, quã fuisse Sacramentum largo modo, sicut Manna, sicut aqua manans è petra, sicut aspectus serpentis, &c. Ad D. Leonem: Respondeo, nomen Sacramenti laxè sumi.

DVBIVM III.

Virum Matrimonia Infidelium sicut Sacramenta, quando baptizantur?

Quidam existimant fieri Sacramenta hoc ipso, quo baptisma suscipiunt, sine alio consensu vel contractu. Ita Couarru. 2. parte. cap. 1. §. vnico. vbi dicit Matrimonium infidelium non esse Sacramentum actu, sed habitum, nempe quia per baptisma fit actu Sacramentum. Probat suam sententia ex D. Thoma dist. 39. qu. 1. art. 2. Alij volunt necessarium esse nouum contractum, & hunc fieri Sacramentum.

Respondeo: